

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, Türkiye'de 272 kapalı, 76 açık cezaevi, 4 çocuk eğitimevi, 9 kadın kapalı, 7 kadın açık ve 7 çocuk kapalı cezaevi olmak üzere toplam 375 cezaevi bulunuyor. Adalet Bakanlığı'nın Ekim ayında TBMM'ye gönderdiği 2020 bütçe raporunda Türkiye'de 355 hapisanede, 282 bin 703 mahkum bulunduğu yer almaktadır. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 31 Ekim 2018 tarihli verilerine göre Türkiye'de kadın tutuklu ve hükümlü sayısının 10 bin 208 iken, 2019 verilerine göre çocuklarına hapiste bakmak zorunda kalan tutuklu kadın sayısının 700'dür.

Türkiye’de, kadın cezaevlerinde çözümlenmesi gereken sorunlar olduğu bir gerçektir. Kadın cezaevi sayısının azlığı bile soruna işaret etmektedir. Kadın cezaevinin azlığı nedeniyle tutuklu ve hükümlü kadınların çoğu, erkeklerin bulunduğu cezaevlerinde ayrı bölümlerde tutulmaktadır. Ancak bu uygulamanın standartlara uymayan ve ihlallere yol açan pek çok sakıncası bulunmaktadır.

Genel anlamda tüm tutuklu ve hükümlüler için yeterli ve insani ölçülere uygun olmayan ceza ve tutukevlerinin kadınlar açısından da yeterli olamayacağı açıktır. Kadınlara özel ceza ve tutukevleri dahi kadınların ihtiyaçlarına uygun altyapı ve donanımına sahip değildir. Bu cezaevlerinde kadınların dışarıdaki yaşama uyum sağlamaları ve yaşamlarını yeniden kurabilmeleri için gerekli programlar uygulanmamaktadır.

Sıklıkla insan hakları savunucuları aracılığıyla dile getirilen genel cezaevi sorunlarının tümü kadın tutuklu ve hükümlüler yönünden de geçerlidir. Kadınlar bu sorunlardan fazlasıyla paylarına düşeni almakta ve hatta ek olarak kadınlara özgü sorunları yaşamaya devam etmektedir. Kadın tutsakların hem kadın olmaktan hem de cezaevlerinde olmaktan kaynaklı sorunlar yaşamaktadır. Kadınların cezaevlerinde ya da işlemiş olduğu suç nedeniyle cinsiyete dayalı ayrımcılığa uğramamaları, bu tür ayrımcılığa karşı korunmaları ve ayrımcılığın önlenmesi konusunda gerekli önlemler alınmalıdır. Toplumsal cinsiyet eşitliği bir insan hakkıdır. Kamu kurum ve kuruluşları toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayacak politikalar oluşturmakla yükümlüdür. Cezaevleri de toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en çok yaşandığı kurumlardan biridir.

Koronavirüs salgını tüm dünyada etkisini sürdürürken, özellikle cezaevlerinde kalanlar daha büyük risk altında bulunmaktadır. Tutuklu ve hükümlüler; kalabalık koşullar, hijyen, beslenme ve sağlık hakkına erişim konusunda sorun yaşamaktadır. Kadın tutuklu ve hükümlülerin de cezaevinde yaşadıkları sorunlar koronavirüs salgını nedeniyle derinleşmiştir. Gerekli hijyen koşullarının sağlanamaması bu sorunların başında yer almaktadır. Cezaevlerinde kadına dair hijyen düzenlemeleri gereklidir. Kadınların cezaevlerinde hijyenik pede erişimde sorunlar yaşadığı sık sık dile getirilmiştir.

Adalet Bakanlığı'nın açıkladığı cezaevlerine dair tedbirler kapsamında gerekli önlemlerin alınmadığı, hijyen koşullarının sağlanmadığı haberleri de son zamanlarda basında yer almaktadır. Maskelerin parayla satıldığı, dezenfektan işlemlerinin yapılmadığı, sabun, dezenfektan gibi temizlik malzemelerine erişimin olmadığı iddiaları gündemdedir. Özellikle de kadın cezaevlerinde beslenme koşullarının yetersiz kaldığı gerçektir. Annesiyle birlikte kalan çocuklar düşünüldüğünde kadın cezaevlerinde yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması koronavirüs salgınında daha da çok öneme sahiptir. Ayrıca pandemi nedeniyle getirilen görüş yasakları ve diğer fiziksel kısıtlamalar kadın mahkumların kaygı ve endişe düzeyini

arttırmaktadır. Psiko- sosyal sorunların hasarla sonuçlanmaması için önlem alınması da gereklidir.

Pandemi koşullarıyla birlikte cezaevlerinde artan toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin tespiti, kadın tutuklu ve hükümlülerin cezaevlerinde yaşadığı sorunların araştırılması, bu sorunların çözümü için gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasanın 98. Maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'nci maddeleri gereğince bir araştırma komisyonu kurularak konunun tüm boyutları ile araştırılmasını arz ederiz.

Ali Hacıoğlu HAKVERDİ
M. Maluhoğlu
Seyhan Perinçek
İst. M.
Kadim Durmuş
Robert M.
Umut Tanel
D. Tanel
Polat Sarıgözü
Tuncel M.U.
Yüksel Özkan
Buse Kılıç
Alper Arslan
Mehmet Arslan
Gülizar BİÇER KARACA
Denizli Milletvekili
Veli Ağbaba
Malaboga M.
Müseyin Yıldız
Aydin M.
Candan Yıldız
Telat M.
Ceyhan
Servet Ünsal
Antora Milletvekili
CHP
1923
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

1980. Sayılı Meclis Araştırma Önergelerinin İmza Çizelgesi

